

TOVERI

Linnan suomalaisen työväen liiton lehti...

TOIMITUSKUNTA: W. N. REIVO, LAURI MOILANEN, ADOLPH SALMI, K. E. HEIKKINEN, A. B. MAKELA

TOVERI

(THE COMRADE) The organ of the Finnish workers in the Western states...

Ilmestysmaksu... Yksi vuosi... Kolme kuukautta...

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon...

TILAUSHINNAT

Yhdysvalloissa ja Canadassa: Yksi vuosi... Yksi kuukausi...

Maanittelevat myrskyä

Pakottamalla teollisuusorjat yhä sietämättömämpiin olosuhteihin, vallanpitäjät vain kiirehtivät myrskyn tuloa.

Kaupunkien, valtioiden ja koko maan hallintovirkailijain röyhkeä välinpitämättömyys kaikista laista ja tavallisista kansalaisista hiukan kirkkaavista perustuslaillisista oikeuksista...

naisia mitä tärkeimmäksi tekaituilla todistuksilla, niin kómpelellä kuin ikinä saattaa ajatella — siitä ainoasta rikoksesta, että ovat laillisella tavalla tehokkaasti ottaneet osaa orjien ponnistuksiin hankkia kiusaajiltaan ja sortajiltaan hieman lievennyttä; tällaisen menettelyn äänestä hyväksymisen ja sen avustaminen maan julkisten viranomaisten puolelta, korkeimmasta alhaisimpaan: kapitalistisen sanomalehdistön avoin ja julkea valhetteleminen hallitsevien ja työnryöstäjien vanhurskauttamiseksi ja heidän herjaamiseksi; kapitalistien ja heidän illettävän myrkyhenkisten käytyriensä sanomalehdissä, saarnastuoleissa, puhujavälillä ja virkaistumilla harjoittama äärimmäisen häikäilemätön ja häpeämätön yleinen esiintyminen työväkeä kohtaan, jonka orjuutuksen jatkumiselle heidän kurja riistä- ja roistovaltiensa perustus...

se kaikki on omansa ei ainoastaan synnyttämään sen vallankumouksmyrskyn, joka on pyyhkäisevä valtuuokan häpeällisen unhotuksen kuiluun, vaan myös jouduttamaan tuon myrskyn tuloa ja takaamaan sen puhdistavan pyörteiden hurjouden. — B. C. Federationist.

Sen seuraava askel

Elintarpeitten annoksittain ja kelun ilmoitetaan jo saapuneen Canadaan, jossa on käyty voimakasta taistelua koko maailman "kansanvaltaistuttamiseksi". Pari lihatonta päivää selittävät lehdet canadalaisten saavan nyt ensimmäisen toimenpiteen, ja samalla tulee leipiän hiukan pettua, hiukan vain nyt ensin aluksi.

Mutta mitäpä meitä liikuttaa canadalaisten kohtalo. Meillä on kylliksi tekemistä omamme kanssa, sillä samalla kun canadalaisten saivat kunnian alkaa "jontusharjotukset", ilmoitetaan niiden (jontusharjotusten) olevan lähestymässä Yhdysvaltoja, niin "omillaan eläjän" kuin sen on luultu olevan.

Neljän sotavuoden alussa heti alkua tuo ihmiskohtalojen historiallinen määrääjä: nälkä, näytellä mahtavaa osaansa, muodostuen sen näyttämöksi koko maailma. — Sivistynyt maailma! Mutta kaikista siitä huolimatta, että nälkä uhkaa maailmaa, jatkavat imperialistien etuja ajantavaltaherrat jokaisessa maassa samaa järjetöntä menettelyä joka on jokaisen maan saattanut nählähäntään. Ja saadaksesen tukea toimilleen, syyttelevät he toisinaan. — Saksassa väitetään, että kun Englanti olisi kukistettu...

näkövinkkelit ja Union Jackin (Britannian lippu). Mutta vaikkapa tätä kulkua oli viikon päivät porvareillehän ja muullakin tavoin ilmoiteltu, ei ainoatakaan hurraa-luottoa kuulunut. Taisikin olla pieni laskurehdys tuoda näynteille niitä kaina-luosauvoja ja puisia raajoja, joita ensimmäiset yritysajat olivat saaneet palkinnoksi sota-innostuksesta. Jokainen sitäpaitsi tiesi, että kovin monta oli jäänyt sieltä tielle, riekaleina peitetty nurmen alle, — ja se ehkä saattoi niin pitkään ajatuksiin, että hurraaminen unhoitui.

RAJAN TAKAA

"Rampojen karnevaali."

Vancouverista, B. C., kirjottaa eräs paikalle sattunut toveri: Eloku 4 p. oliin sattumalta joutunut Columbia ja Hastings katu-ten kulmaan, kun kaupungin talolta päin alkoi kuulua torvisoiton rämpytystä. Sieltä tulikin kulkua, jonka etunenässä oli noin 40-miehinen torvisoitokunta. Sitä seurasi ehkä 200 canadalaista sotilaspuvussa olevaa "vapaaehtoista". Niiden jälessä ajoi 30 autokormallista sodasta palautettuja raajarikkoja, joista — taballaankon vai muutoin, en tiedä — etupäässä pistivät silmiin puujalat puukädet ja kainalosauvat. Näiden jälessä marssi skottilainen sakkipillsoitokunta, sitte satakunta sotilasta vuorelais-skottien puvussa, ja niiden jälessä taas sakkipillsoitokunta. Tätä sotilaskomppani seurasi 10 autoa, joissa istui siviilipukuista Vancouverin yhteiskunta-"kermaa". Näiden jälessä marssi noin puoltosta sataa poliisia ja sama määrä kaupungin palokuntalaisia. Muuta yleisöä ei kulkueessa ollut, paitsi jalkakäytävillä seuraasi kulkueita lauma uteliaita, enimmäkseen poikasia. Porvarilliset lehdet tietenkin tekevät suuren numeron tästä paraatista, joka todellisuudessa oli vähäpätöisin mitä tällä sodan ajalla on nähty. Ja innottomin. Ennen on tällälaisella yleisöllä ollut tapana huataa ja kilnuu ja paukuttaa keuhkiaan, milloin

niin mailma eläisi onnellisena, ja muissa maissa taas nähdään syy kaikkeen Saksassa. Täytyykö jokaisen maan työväestön kulkea nählähäntä yrittäen tietään aina perikadon partaalle saakka ennenkuin se huomaa, että syy ei ole missään muunalla, kuin imperialistien rajattomassa saalistushalussa, joka ei saa tyydytystä missään. Sen kukistaminen, eikä minkään maan työväestön, on keino anksille joutumisen estämiseksi. Yhä suurempaan hävitykseen turvautumisessa ei ole apua. Militarismi ei tuota leipiä, vaan hävitystä ja vielä senkin jälkeen kun militarismi jo on kukistettu, saadaan työskennellä kaupan ennenkuin sen aiheuttaman kirouksen jäljet ovat poistettut.

Militarismi ei tuota leipiä, vaan hävitystä ja vielä senkin jälkeen kun militarismi jo on kukistettu, saadaan työskennellä kaupan ennenkuin sen aiheuttaman kirouksen jäljet ovat poistettut.

Kukistuuko "uusi Napoleon"?

Nonsevan taantumusaallon mukana diktaattorivaltaan pyrkineen Kerenskin ilmoitetaan kukistuneen hallituksesta. Niin käy aina kun koettaa ratsastaa kahdella sellaisella hevosella yhtäaikaan, jotka eivät voi kulkea samaan suuntaan: täytyy pudota selästä tai turvautua toiseen tai toiseen kokonaan.

Toisten tiedonantojen mukaan olisi Kerenskin ero hallituksesta tapahtunut ainoastaan nimellisesti. Ja tahtaa siinä tiedonantossa olla enemmän perää. Kerenski saattaa olla edelleen vallassa ja koetti erohakemuksellaan vain vähistää jalkojensa alla tärisevää maaperää. Sellainen tempu olisi juuri hänen laisensa menettelytapoihin kuuluva. Oli miten oli, Kerenski on osottanut olevansa porvarinostukkaan "todellinen typpi, sellainen jolle kelpaavat kaikki keinot. Käyttää kavaluutta milloin luulee siitä olevan apua, pelaa vapaamielisyvällä, milloin sellainen näyttää tehokkaalta, mutta valtaansa säilyttämiseksi pitää aina hirsipuita ja pajunetteja valmiina.

Kerenski koetti pelata työväestön kannatuksella saamiseksi Venäjän imperialisteille, mutta epäonnistui. Ei edes uhkaussuaraivaltaan palamaistakaan voinut tyynnyttää työväestöä ja niin Kerenskin oli pakko kieltäytyä "vastunalaaisuudesta", s. o. jättää toimensa jonkun toisen käsiin, toivolla, että se omaisi enemmän oveluutta ja ehkäpä vieläkin suuremmalla häikäilemättömyydellä onnistuisi murskaamaan Venäjän työväestön vastarinnan.

Monella taholla on Kerenskiä pidetty työväestön edustajana, ehkäpä siksi että hän on koettanut kulkea n. s. työryhmän nimellä. Hän ei ole ollut johtamassa hallitusta, joskin joitakin sosialistisiin puolueisiin kuuluvia miehiä on ollut hallituksessa. Mutta kun porvarit näkevätkin

messä. Hän ei ole koskaan kuitenkään edustanut Venäjän valituneen työväestön luokkaliikettä, vaan porvarista, joka vapaamielisyyttä — naamarinan käyttäen on pyrkinyt kukistamaan feodaalivaltaa. Kerenski edustaa niitä aineksia jotka luulevat luokkataistelun loppuvan porvariston voitolla. Mutta kun sellainen ei ole mahdollista, niin kärsivät sellaiset taattekkin perikadon ja niiden edustajat joutuvat pakenemaan ministeristöistä.

Venäjän sisäisessä elämässä vallitsee nykyisin kaostilanee sellainen jossa työväestö tinki-mättä vielä vaatii oikeuksiaan, mutta jossa porvaristo jo käsittää vallankumouksliikkeen tarkoituksen ja vastavallankumouksen avulla näyttää voivan työntää työväestön vaatimuksiinsa taemmaksi. Varsin valoisat eivät ole toiveet työväestön vaatimuksiinsa nähden, kun kansalliskokous kokoontuu ensi kuun aikana. Sosialiskapin ja niiden veriin tukanuttamiset näyttävät olevan päiväjärjestyksessä, ja työväestön edustajia ilmoitetaan vaje-nettavan" pakkotoimenpiteillä joukottain.

Sanomalehtien lakkaukset osottavat selvästi, että taantumus on voittamassa alaa. Ja kun Venäjän sosialistien tietoisin joukko, bolshevikit, kärsivät tappioita, kärsii siitä Suomenkin asia, sillä juuri se joukko on tinki-mättä seissyt Suomen oikeuksien takana. Muu on sikkäläistä työväenliikkeestä eksynyt imperialistien kiitotuksen rämeikköön aivan kuin gomper-silaisuus täällä ja enemmistö-sialistit Saksassa.

Tiedonannot Venäjältä ovat liian niukkiä tarkemman seloituksen laatimiseksi. Yksityiskohtaisia tietoja ei sieltä päästetä, mutta sekin mikä ilmoitetaan, osottaa kyllin selvästi, että siellä vallitseva vakava tilanne ja että taantumus voittaa alaa, vastavallankumous on käynnissä, joskaan ei nähtävästi työväestönkään voima ole vielä tykkäänä kukistettu.

Varomattoman ennenaikaista on niiden ilo, jotka Venäjän nykyisessä tilanteessa "näkevät" sosialismin "mahdottomuuden". Miltään sellaista siinä ei näe, mutta mikä siinä näkyy, on kapitalismin välttämättömyyden vaikeus kun työväestökin on jo jos-sakin määrässä valveillaan.

Eivät sosialistit, vaan valtaan pyrkivä porvaristo, ole syyllisiä Venäjän nykyiseen tilanteeseen. Eivät sosialistit ole olleet johtamassa hallitusta, joskin joitakin sosialistisiin puolueisiin kuuluvia miehiä on ollut hallituksessa. Mutta kun porvarit näkevätkin

vain yksityisiä tekoineen ja aatteineen, käsittämättä tai tahtomatta käsittää yhteiskunnallisten suhteiden vaikutusta tapahtumiin, eivät he Venäjän vallankumouksessa näe mitään muuta kuin yksityisiä. He etsivät pelastusta milloin missäkin yksityisessä napoleonissa, tunnustamatta sitä, että vallitsevat olot ajavat jonkun etualalle tahti ja sitä tai ei. Niinpä osa sosialistejakin ajautui hallituksen vaikkapa eivät olisi sitä tahtoneetkaan. Mutta ne käsittävät siellä edes sen, että ne eivät ole siellä sosialismilla keulemässä. Kaikkein vähemmän ovat sosialistit yhteiskuntaopit nyt käytännössä.

Porvaristo on itse jokaisessa maassa ollut pakotettu lunnustamaan että vain sosialististen oppien osottama peruste on se joka kestää kovimmankin koetelemuksen.

MAILMANKATSOMUKSIA

TYÖMIEHEN TOIMITUKSEEN

on liikkeeseen laajennettu johtokunta valinnut toveri Arvid Nelsonin, joka noin vuosi sitten siirtyi Toverin toimittamiseen maatilalleen Californiaan. Lausumme toveri Nelsonin tervetulleeksi jälleen tähän rintamaan. Toiseksi apuohjelmajaksi on valittu Onni Saari, kertoo lehti itse.

AMERIKKA SITTEKIN EDELLÄ.

Englannin parlamentissa kysyi sosialistiedustaja Will Thorne, tietääkö heidän monipuolinen elintarveinstansi (se "loordi" Rhondia, josta tässä asken puhuttiin), että amerikkalaisen lihatrustin Englannissa olevat edustajat kokoontuvat joka päivä määräämään lihan hintoja? Thorne kertoi, että noissa kokouksissa "rukkattin" hinnat, milloin ne uhkasi-vat laskeutua tavallista alhaisemmiksi. Pidetään lihalähetyksien saapumista muutamia päiviä, kunnes hinnat taas pakostakin nousevat.

Epäilemättä täytyy lihatrustin pitää noinkin tarkkaa huolta asioista Englannissa, jossa se ei hallitse vielä kaikkea lihakauppaa. Täällä meidän kansanvalloista ei tarvita mitään semmoista "säännöstelyä" — tarko-tamme, lihatrustin — ei toimi hallituksen — taholta. Täällä hinnat pysyvät kyllin korkealla "itsestään".

LAPAMATO.

Eräs avustajistamme on saanut kä-sinsä "Kotilääkäri"-nimisen kirjan ja siinä kuuluu puhuttavan tuosta ihmisen sisäisistä tavattavasta loiseläjästä. Sanotaan tuon pedon kehittyvän niinkin suureksi ja voimakkaaksi, että sen poistaminen suolistosta käy ihmiselle itselleenkin vaaralliseksi. Mato ei irtaannu muuten kuin myrkyllä huomattua, ja siinä voi ihmisenkin henki olla vaarassa. Harvoin se sittenkään lähtee kokonaan, vaan ainoastaan kappalelta siitä erkaantuu. Kirjassa selitetään välttämättömyyksiä käännyä taltavaan lääklärin puoleen lapamadon poistamisessa. Ei pitäisi omin päin

Eivät sosialistiset opit ole kärsineet rahtuakaan Kerenskin kukistumisessa, päinvastoin saaneet vahviketta sille väitteelle, että työväenluokan ja kapitalistiluokan valta on mahdoton samalla kertaa. Toisen tai toisen täytyy kukistua, ja taistelu niiden välillä onkin se joka tekee olot sekaviksi Venäjällä ja kukistele Kerenskejä.

Estääkseen työväestön saamistaan etuja, saattavat porvarit maan anarkian valtaan, sillä heidän yhteiskuntaoppiinsa kuuluvat anarkistienkin opit. Heille siis kuuluu kunnia kaoksesta, ja mikäli siihen voidaan selvyttää luoda, tapahtuu se työväenliikkeen vaikutuksen takia. Siinä onkin työväenliikkeen suuri ansio että se tälläistenkin tilanteiden vallitessa voi saada järjestystä aikaan ja osottaa ainoan pelastuksen tien ulko vallitsevasta kaoksesta.

AVUSTAJIA.

Niitä ilmestyy yhä lisää. Unsia tuttavuuksia ne kaikki eivät silti ole, enemmän Toverin lukijakunnalle kuin minullekaan. Muistanette nähneenne tässä lehdessä joskus "Kaisan Jaakon" nimen. Minulle tämä Jaako esittelessen — tai oikeastaan uudistaa vanhan tavuuden — hienoilla kohtelaisuudilla:

"Kanan sanotaan olevan siinä vahvassa vakauksessa, että kukkon leulu on kaikista kauneinta ääntä maailmassa. Me kynäilijät olemme jo sen verran ylempänä kanasta, että pidämme kauneimpana oman äänemme: aivan poikkeuksetta olemme sitä mieltä, että mitä kerran olemme kirjottaneet, se on niin prikulleen paikalle-sattavata, ettei siihen pitäisi millään puolelta ottaa mitään ka-joamista. Mutta ankarosta vastalauseista huolimatta ne näkyvät edelleenkin alvohan joutua sensuroimista, vieläpä kerkuvat saavansa palkankin puolelloimisestaan. Nyt kun ovat hankkineet Toverin uuden puolelloimistarin, olen koettanut keksiä keinoja, miten päästä hänen kanssaan lähempään tuttavuuteen. Hänellä on jo puolisen tusinaa kunnollista avustajaa, ja osa niistä on jo tarjennut lahjuksia — tietysti ei sekkäissä tarkoituksissa. Kun minulla ei ole hyviä marjapaikkoja eikä perunamaita käytettävissäni, en voi keksiä muuta keinoa kuin alistaa täydellisen mielivallan alaisuuteen. Siitä on jo pitkä aika, 16-17 vuotta, kun olen ollut tilaisuudessa Kaaprolia työntäni tarkastuttan. Silloin hän rehellisesti Suomen Työmiehessä ja oli kyllä hävitön minunkin kirjoituksille. Mutta olen sen jo unhoittanut. Luultisihan sen verran vanhuuttaan vilastuneen, että ymmärtäisi säilyttää itselleen edes jonkun hyvän ystäväin."

Jessoori, alan minä olla siitä vähän kusaalia. Kaisan Jaakola sitäpaitsi on tällä kertaa ehdotettavana oiaa tuuma, joka kyllä soveltuu minunkin makuuni. Hän on joutunut tekemisiin sosialisten kanssa, jotka "omanannon-villa" kieltäytyvät yhtymästä ammattiliisinkin työväenjärjestöihin. Omatunto ei kuitenkaan estä heitä määräämästä siitä hintaa, millä he kussakin yksityistapauksessa myyvät oman työvoimansa; eivät siis luota otetaan — työnostajan — omaantuntoonkaan hän täydellisesti, mutta "unionipaikka" on heidän tuntuonsa mukaan jollekin laiskureille tai muuten kykenemättömille liika. Näille tunnontarvotille Kaisan Jaakko huomauttaa, että tuota ei pysy ajan oloin puhtaan näköisenäkään, vaan likaantuu — "tosin niin tasaisesti, ettei sitä itse huomaa" — jos ei rehellisesti ole oman luokkansa riiveissä ja luokkatoveriensä kanssa yhteisesti määräämässä keskiarvoisen työvoiman hintaa kunakin aikana. "Jos sitte tuntuisi soimaa, että tulet saamaan työstäsi liikaa unia

JURVA ON OIKEASSA!

Senaattori Elon R. Brown on saanut selville sen tärkein seikan, että

Uhrin valitaan työväenluokasta.

"Työväisten tyttäret ne pahimpain kiusausten joutuvat. Onhan luonnollista, että heidänkin mielensä tekee kauniita pukuja ja että hekin kaipaavat huveja, joita rikkailla "näkevät. Heitä vastaan suuntaavat vancouverilais-hunnit hyökkäyksensä: tarjoavat heille ensi näkemänsä aivan vieraana ja mitään pahaa tarkottamatta ystäväilyä, josta kukaan lopulta johtaa irstauteen ja perikadon. Niille työlle me vaadimme suojelesta, niille työlle le jota työskentelevät kauppoissa ja konttoissa noilla 3-7 dollarin viikkopalkoilla, mitä heidän kirkoissa saapattina niin hartaasti rukoilevat ja raittiusasiasta puhuttaessa työmiehen hyvinvointia niin hellästi huolehtivat isäntänsä näille palkkojilleen maksavat.

"Nämä työt ne suojelesta tarvitsevat. Heidän turvallisuutensa takia olemme kehottaneet kansalaisten etululoitotomasti harkitsemaan, yotaisinko mitään tehdä heidän pelastamiseksiin turmissa.

Siveellisyysnäytteitä.

"Noin vuosi takaperin vangittiin täällä 14-vuotias tyttö, joka oli myynyt kinalalaiselle nuoremman kahdesta lapsestaan. Ensimmäisen lapsen syntymässä oli tyttö paraksi täyttynyt 12 vuotta. Tuskin kymmenen päivää sit-

hin. Ne ovat merkittäviä naisia, ja heidän seurassaan tai heidän asuntojensa läheisyydessä nähdyt miehet joutuvat myös huonoihin kirjoihin. Miehet tietävät sen, ja siitä on seurauksena, että heti kun nainen tulee poliisitalvansa ja ihailijansa oitis alkavat karttaa häntä ja lähtevät etsimään uutta heilua, joka ei olisi poliisille eikä poliisin pyydystelijoille tunnettu. Siksiä on tällaisia miehiä alituisen suure parvet liikkeellä nuoria tyttöjä vaanimassa.

Mainio linnunpöydys.

"Sitte on kadullamme oikein ammitti linnustaja: keaperintäinen, luisuhartiainen nuori keikari, joka ajalee autossa, hymyillen ja viikutellen kaikille työlle mitä ohimenneessään näkee jalkakäytävillä. Ajelulle kutsu, siihen suostuminen — ja lintu on verkossa. Seuraa uusia ajelumattoja ja vihdoon vöylinen ajeli pitkin merentätiä "Lempijä-soppeen" (The Lover's Nook), jolla nimellä paikka on tunnettu; siellä voi öiseen aikaan nähdä aina pari kolme tyhjää autoa paikassaan, niillä tulleitten ollessa puskkossa — ja lintu on häkissä."

Vieli on meillä pikikirjuriain armasteleva työntahtaja. Joka vö on senlaatuista "illalisseureita" liikkeellä.

Lääkäreille tuloja.

"Asialla on toimenkin puoleensa taudit. Nykyään on Vancouverissa veneerisiä (sukupuoli) tautia enemmän kuin milloinkaan